

Sammandrag

Ursin, J. 2007. Universiteten som kvalitetsutvärderare. Akademiska uppfattningar om kvalitet och kvalitetssäkring. Jyväskylä universitet. Pedagogiska forskningsinstitutet. Forskningsdokumentation 35.

ISSN 1456-5153

ISBN 978-951-39-2768-4

I denna rapport beskrivs ibruktagandet av ett internt kvalitetssäkringssystem vid universiteten samt vilka uppfattningar och åsikter man vid universiteten har om kvalitetssäkring. Undersökningen inleddes med att en enkät sändes ut till institutionsföreståndarna (n = 238) och därefter intervjuades personal och studerande (n = 25) vid universiteten.

Enligt deltagarna i undersökningen har kvalitetsdiskussionen sitt ursprung i den allmänneuropeiska utvecklingen som även återspeglas på nationell nivå. Kvalitet associerades med konsekvent, ändamålsenlig och utmärkt verksamhet. Kvaliteten fastslås internt vid universiteten och i synnerhet vetenskapssamhället och de studerande spelar en viktig roll i detta. Ansvar för kvaliteten ansågs bygga på universitetens officiella beslutsorgan men ankommer även på vetenskapssamhället och dess medlemmar. Med kvalitetssäkring förstods främst kvalitetsledning och uppföljning, men även utveckling och kontroll. Kvalitetssäkringssystemet ansågs främst gälla undervisning och forskning, mer sällan serviceuppgiften, de administrativa tjänsterna och stödtjänsterna eller ledarskapet. Utvecklingen av ett kvalitetssäkringssystem kräver motivation och engagemang av hela universitetet, tillräckliga resurser och kontinuerlig växelverkan.

I bästa fall utvecklar kvalitetssäkringssystemen verksamheten och gör den tydligare samt gör den mer systematisk och öppen. I sämsta fall förbrukar systemen för mycket av enheternas resurser och ökar onödig byråkrati. Kvalitetssäkringssystemet ansågs vara ett verktyg för strategisk utveckling vid universiteten, men bortsett från centralförvaltningen ansågs det

inte ha tillräcklig anknytning till universitetens interna resultatstyrning. Kvalitetssäkringssystemen utvecklas från universitetens egna utgångspunkter, men auditeringskriterierna från Rådet för utvärdering av högskolorna används som riktlinjer i utvecklingsarbetet.

Projektet gav upphov till följande utvecklingsförslag: (1) olika kvalitetsbegrepp ska ges utrymme vid universiteten, (2) av kvalitetssäkringssystemet ska det framgå vem som ansvarar för och slår fast kvaliteten i verksamheten på olika nivåer inom universiteten, (3) i kvalitetssäkringssystemet ska olika mål för kvalitetssäkring möjliggöras, (4) i kvalitetssäkringssystemet ska (kvantitativa och kvalitativa) kriterier för kvalitetsutvärdering lämpliga för olika kvalitetsbegrepp utnyttjas, (5) kvalitetssäkringssystemet ska identifiera universitetens och vetenskapsområdenas särdrag, (6) kvalitetsarbetet ska ges tillräckliga resurser på universitetens olika nivåer, (7) växelverkan, kommunikation och utbildning är viktiga faktorer särskilt när kvalitetssäkringssystemet tas i bruk samt (8) kvalitetssäkringen ska förstås som en vändpunkt i arbetskulturen och som kurage att ingripa i missförhållanden.

Nyckelord: utvärdering, högskolor, högskolepolitik, kvalitetssäkring, kvalitetssystem, kvalitet